

PÄÄTÖS KAIVOSPIIRIN LAKKAUTTAMISESTA

Kaivospiirin haltija

Latitude 66 Cobalt Oy
y-tunnus: 2656776-9
Oulu
Suomi

Yhteystiedot:

Latitude 66 Cobalt Oy
Asemakatu 41
90100 Oulu
puh. +358 30 6363 757

Lisätietoja antaa:

Jussi Lähde, puh. 040 594 4444

Kaivospiiri

Sivakkaharju (KaivNro 4013)

Sijainti

Kuusamo (kaivospiirin kartta on esitetty liitteessä 1)

Vireilletulo

Asia on tullut vireille 13.4.2022 Tukesiin jätetyllä ilmoituksella. Kaivospiirin lakkauttamista (raukeamista) koskevan ilmoituksen on jättänyt Latitude 66 Cobalt Oy. Ilmoitusta on täydennetty 9.6.2022 ja 29.9.2022 saapuneilla maanomistaja- ja kiinteistötiedoilla sekä 10.10.2022 saapuneella toimenpideraportilla.

Kaivospiirin lakkauttamisasia on tullut vireille Tukesiin myös 10.2.2022 Kuusamon kaupungin aloitteesta (Tukes 1500/10.03.07/2022).

PÄÄTÖS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto antaa kaivoslain (621/2011) nojalla Latitude 66 Cobalt Oy:lle kaivostoiminnan lopettamispäätöksen koskien Sivakkaharju -kaivospiiriä (KaivNro 4013). Päätöksellä Sivakkaharju-kaivospiiri lakkautetaan.

Päätöksellä ratkaistaan myös Kuusamon kaupungin aloitteesta 10.2.2022 vireille tullut kaivospiirin lakkauttamisasiä (Tukes 1500/10.03.07/2022), koska kaupungin ja kaivosyhtiön aloitteesta vireille tulleet lakkauttamisasiat käsitellään ja ratkaistaan samojen kaivostoiminnan lopettamiseen liittyvien kaivoslain säännösten mukaisesti.

Perustelut:

Kaivosviranomaisen on tehtävä kaivostoiminnan lopettamispäätös, kun 143 §:ssä ja 144 §:n 1 momentissa tarkoitetut toimenpiteet on olennaisilta osin tehty siten kuin yleisten ja yksityisten etujen turvaamiseksi on tarpeen.

Kaivoslain 146 §:n mukaan saatuaan 145 §:ssä tarkoitetun ilmoituksen kaivosviranomaisen on järjestettävä lopputarkastus, jollei sitä ole pidettävä ilmeisen tarpeettomana. Lopputarkastuksessa on todettava, ovatko 143 §:ssä ja 144 §:n 1 momentissa tarkoitetut toimenpiteet olennaisilta osin tehty, sekä arvioitava yleisten ja yksityisten etujen turvaamisen kannalta välttämättömät seikat.

Kaivospiirin lopputarkastus

Tukes toteaa 6.10.2022 pitämänsä katselmuksen perusteella, että kaivoslaissa tarkoitetulle lopputarkastukselle ei ole tarvetta, koska kaivospiirin alueen suoja-putket on katkaistu ja hatutettu, eikä alueella ole sinne kuulumatonta materiaalia. Kaivospiiri on maanomistajien edellyttämässä kunnossa.

Lisäksi yhtiön toimenpideraportissa (10.10.2022) on kuvattu, että maanomistajan toiveen mukaisesti alueella sijaitsevia tutkimuskuoppia ei ole ennallistettu.

Kaivospiirin alue

Kaivospiiri sijaitsee Kuusamon kaupungin alueella ja koskee seuraavia kiinteistöjä:

Kiinteistö	Kiinteistön nimi	Pinta-ala, ha
305-416-17-21	Luukkonen	2,969
305-422-56-15	Mäntyharju	0,544
	Yhteensä, ha	3,513

Kaivospiirin kokonaispinta-ala on 3,513 ha, josta apualueita on 0,39 ha ja loput käyttöaluetta.

Kaivospiirin kartta ja kiinteistöjen sijainti kaivospiirin alueella on esitetty liitteessä 1.

Kaivoskivennäiset

Kulta

Kaivospiirin nykytilanne ja alueella tehdyt työt

Sivakkaharju-kaivospiirin kaivospiiritoimitus on päätynyt (kaivospiiri määrätty) 30.6.1995 ja kaivoskirja 4013/1a on annettu 17.11.1995.

Tukesille 10.10.2022 toimitetun toimenpideraportin (esitetty kuulutusasiakirjan liitteenä 24.10.2022) mukaan Sivakkaharjun ja Meurastuksenahon kaivospiirien alueet ovat tulleet kaivosyhtiölle yrityskaupan myötä, eikä yhtiö ole tehnyt alueilla tutkimustoimintaa niiden sijainnin takia. Alueet sijaitsevat yhtiön omalle toiminnalleen määrittelemällä malminetsinnän suojavyöhykkeellä alle 10 kilometrin päässä Rukatunturin huipusta. Geologista tutkimustyötä alueella ovat tehneet aikanaan Outokumpu Oy ja Geologian tutkimuskeskus GTK.

Yhtiön toimenpideraportin mukaan yhtiö on tehnyt Sivakkaharjun kaivospiirin lakkauttamiseen liittyen seuraavat toimenpiteet:

- Yhtiö on ilmoittanut kaivospiireistä luopumisesta kirjallisesti kaikille alueiden maanomistajille. Yhtiöstä on oltu yhteydessä kaikkiin alueen maanomistajiin ja sovittu heidän kanssaan maanomistajien toivomista ennallistamistöistä. Maanomistajien toiveet ovat rajoittuneet maastossa olevien kairaputkien katkaisemiseen ja niiden suojakansien uusimiseen siinä tapauksessa, että suojakannet eivät enää ole olleet asianmukaisessa kunnossa.
- Sivakkaharjun maanomistajien mailta on saatettu asianmukaiseen kuntoon 41 kairaputkea. Kairaputkien katkaisun jälkeen ylijääneet putkien osat on viety pois maastosta ja kierrätetään asianmukaisesti. Yhtiö on katkaissut ja saattanut asianmukaiseen tilaan kaikki kairaputket riippumatta siitä, ovatko ne sijainneet kaivospiirin alueella vai sen välittömässä läheisyydessä. Maanomistajille on ilmoitettu, että mahdollisesti myöhemmin löytyvät katkaisemattomat kairausputket tullaan yhtiön työnä katkaisemaan ja saattamaan asianmukaiseen tilaan. Alueilla sijaitsee myös pohjavesien tarkkailuun liittyviä putkia, joissa on lukollinen suojakansi.
- Sivakkaharjun alueelta on löytynyt kolme tutkimuskuoppaa, jotka ovat käytännössä jo palautuneet luonnontilaan ja kasvavat puustoa. Maanomistajan toiveen mukaisesti mainittuja kuoppia ei ole ennallistettu.
- Outokumpu Oy:n alueilta kairaamat kairasydämet ovat yhtiön Posion Soukkavaaran kairasydänvarastolla. Yhtiö valmistautuu kaivoslain mukaiseen materiaalin toimittamiseen Tukesin osoittamaan paikkaan kuulemisprosessin edetessä.

Asian käsittely

Asiasta tiedottaminen, lausuntopyynnöt ja asianosaisten kuuleminen

Tukes on antanut asian tiedoksi julkisella kuulutuksella Tukesin verkkosivuilla osoitteessa <https://tukes.fi/paatokset-ja-kuulutukset/kaivospiirit-ja-kaivosluvat>. Asia on kuulutettu 24.10.2022 ja asiakirjat ovat olleet nähtävillä 30.11.2022 saakka. Tieto kuulutuksesta on julkaistu myös Kuusamon kaupungin yleisessä tietoverkossa.

Asiasta on lähetetty lausuntopyynnöt 24.10.2022 Kuusamon kaupungille, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle, Pohjois-Pohjanmaan liitolle ja Oivangin paliskunnalle. Asiasta on 24.10.2022 annettu erikseen tieto asianosaisille. Lausunnot sekä muistutukset ja mielipiteet on tullut toimittaa viimeistään 30.11.2022.

Kuulutuksen julkaisemisesta on tiedotettu myös Koillissanomat-lehdessä.

Annetut lausunnot, muistutukset ja mielipiteet sekä hakijan selitys

Kuulutuksen johdosta lausunnon ovat antaneet Kuusamon kaupunki, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus ja Pohjois-Pohjanmaan liitto. Lausunnot on esitetty kokonaisuudessaan liitteessä 2.

Kuusamon kaupunki (Tulevaisuuslautakunta) on todennut lausuntoaan seuraavaa:

”Sekä Sivakkaharjun että Meurastuksenahon kaivospiirit sijaitsevat kaupunginvaltuuston hyväksymän strategisen yleiskaavan mukaisella matkailun ydinalueella (rm-1), jonne kaivostoimintaa ei ole haluttu (vaikkakin korkein hallinto-oikeus kumosi yleiskaavasta kaikki kaivostoimintaa koskevat merkinnät ja määräykset).

Kuusamon kaupunginhallitus on pannut vireille lakkauttamisprosessin ja asia on nyt käsiteltävänä kaivosviranomaisessa. Tulevaisuuslautakunta pitää puheena olevien kaivospiirien lakkauttamista erittäin hyvänä asiana.”

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunnossa on todettu seuraavaa:

”Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus katsoo, että ympäristön- ja vesiensuojelullisia esteitä kaivospiiriin lakkauttamiseksi ei ole. ELY-keskus pitää hyvänä asiana sitä, että alueen maanomistajiin on oltu yhteydessä, kairaputket on katkaistu ja laitettu niihin suojakannet sekä toimitettu ylijääneet putkien osat pois maastosta. Hakemusasiakirjasta ei käynyt ilmi vuotaako jostain putkesta kalliopohjavettä maastoon. Jos vuotaa, niin kyseinen putki tulisi tulpata vuotamisen estämiseksi ja sitten suojata suojakannella. On havaittu, että malmikriittisillä alueilla vuotavan kairaputken alapuoliset vesi- ja purosedimenttinäytteet sisältävät haitallisia alkuaineita.”

Pohjois-Pohjanmaan liitolla ei ollut huomauttamista Sivakkaharjun kaivospiirin lakkauttamisesta.

Asiasta ei ole jätetty muistutuksia tai mielipiteitä.

Tukes on pyytänyt kaivosyhtiöltä kaivoslain 42 §:n mukaisen selityksen annetuista lausunnoista. Selitys on esitetty liitteessä 2. Selityksessään kaivosyhtiö on todennut ELY-keskuksen lausuntoon, ettei kummankaan kaivospiirin alueella ole kairausputkia, joista vuotaisi kalliopohjavettä maastoon.

Tukesin vastaus lausunnossa esitettyyn

Päätöksessä on kaivoslain 56 §:n mukaisesti otettava kantaa lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin.

Kuusamon kaupungin lausuntoon Tukesilla ei ole kommentoitavaa.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausunnon osalta viitataan lupamääräyksiin 2 ja 3.

Tukesin lupamääräykset ja perustelut

Lupamääräys 1

Kaivostoiminnan harjoittajan tulee toimittaa 30.8.2023 mennessä kaivosviranomaiselle asetuksen (1571/2011) 11 §:n mukainen kaivoskartta. Tässä tapauksessa kyse on esiintymään liittyvien tutkimustulosten ja edustavien kairasydämien luovuttamisesta kaivosviranomaiselle. Tukes antaa yhtiölle myöhemmin kairasydänten toimittamiseen liittyvät ohjeet.

Perustelut: Kaivoslaki 119 § ja valtioneuvoston asetus kaivosturvallisuudesta (1571/2011)

Lupamääräys 2

Mikäli kaivospiirin alueen jo katkaistuista kairausputkista vuotaa myöhemmin vettä, tulee kaivosyhtiön tulpata ne.

Perustelut: Kaivoslain 3 §:stä johtuu, että kaivosviranomaisen on kaivoslupaa koskevaa päätöstä antaessaan varmistauduttava, ettei toiminta ole ympäristönsuojelulain (527/2014) ja vesilain (587/2011) säännöksiin vastaista.

Lupamääräys 3

Mikäli kaivospiirin alueelta löytyy vielä katkaisemattomia kairausputkia, tulee kaivosyhtiön katkaista ja hatuttaa sekä tarvittaessa tulpata ne.

Perustelut: Kaivoslain 3 §:stä johtuu, että kaivosviranomaisen on kaivoslupaa

koskevaa päätöstä antaessaan varmistauduttava, ettei toiminta ole ympäristönsuojelulain (527/2014) ja vesilain (587/2011) säännöksiensä vastaista. Lisäksi kaivoslain 18 §:n nojalla kaivosluvan haltija on velvollinen huolehtimaan siitä, ettei kaivostoiminnasta aiheudu vaaraa yleiselle turvallisuudelle, ja kaivoslain 52 §:stä johtuen kaivosviranomaisen on päätöksessään annettava lupamääräyksiä yleisen turvallisuuden varmistamiseksi.

Kaivosalueen hallinnan palautuminen

Kun kaivostoiminnan lopettamispäätös on lainvoimainen, kaivostoiminnan harjoittajan käyttö- ja hallintaoikeus kaivosalueeseen sekä käyttö- ja muu oikeus kaivoksen apualueeseen lakkaavat. Samalla kyseiset alueet palautuvat korvauksetta kiinteistön omistajan haltuun. Kaivoslaki 149 §

Velvollisuus seurantaan ja korjaaviin toimenpiteisiin

Kaivostoiminnan päätyttyä kaivostoiminnan harjoittaja vastaa edelleen kaivosluvassa annettujen määräysten tai kaivostoiminnan lopettamispäätöksessä annettujen määräysten mukaisesti kaivosalueen ja kaivoksen apualueen seurannasta sekä tarvittavista korjaavista toimenpiteistä ja niiden kustannuksista. Toiminnanharjoittajalla on oikeus päästä kaivosalueelle ja kaivoksen apualueelle mainittujen velvoitteiden toteuttamiseksi.

Kaivostoiminnan harjoittajan on ilmoitettava kaivosviranomaiselle kaikista seurannassa ilmenneistä merkittävistä haitallisista vaikutuksista yleiselle turvallisuudelle ja toteutettava viipymättä tarvittavat korjaavat toimenpiteet. Kaivosviranomainen voi antaa määräyksiä tarvittavista korjaavista toimenpiteistä. Kaivoslaki 150 §

Päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

Kaivostoiminnan lopettamispäätöksestä tehdään merkintä kiinteistötietojärjestelmään. Kaivoslaki 147 §

Kaivoslupaan perustuvat toimenpiteet (merkintä kiinteistötietojärjestelmään kaivoslain 147 § mukaan), kun kaivoslupapäätös on lainvoimainen, tehdään kaivoslain 168 § mukaan.

Tukes pyytää huomioimaan seuraavaa

Tukes ei näe tarpeelliseksi rajoittaa turvallisuusnäkökohtien osalta lakkautettavan kaivospiirin alueen maankäyttöä. Kaivoslaki 148 §

Kaivosviranomaisen tarkastusoikeus

Kaivosviranomaisella on oikeus päästä alueelle, jossa on aiemmin harjoitettu tässä laissa tarkoitettua toimintaa, jos se on tässä laissa tarkoitettua valvonnan

kannalta tarpeen sekä tehdä siellä tarkastuksia, ottaa näytteitä ja ryhtyä muihin valvonnan edellyttämiin toimenpiteisiin. Kaivoslaki 153 §

Lupapäätöksestä tiedottaminen

Lupapäätös annetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella Tukesin verkkosivuilla. Kaivoslaki 57 §

Lupapäätös toimitetaan päätöksenantopäivänä Latitude 66 Cobalt Oy:lle, Kuusamon kaupungille, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle, Pohjois-Pohjanmaan liitolle ja Oivangin paliskunnalle. Jäljennös lupapäätöksestä toimitetaan Säteilyturvakeskukselle ja Maanmittauslaitokselle.

Tieto päätöksen antamisesta lähetetään kirjeitse tai sähköisesti kaivoslain 40 §:n 1 momentissa tarkoitetuille asianosaisille.

Lupapäätöksen julkisesta kuulutuksesta tiedotetaan Kuusamon kaupungin yleisessä tietoverkossa. Kuulutuksen julkaisemisesta ilmoitetaan myös Koillissanomat-lehdessä. Kaivoslaki 58 §

Päätösmaksu

Tästä päätöksestä perittävä maksu on Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista annetun asetuksen (1283/2021) mukaisesti 7 100 €. Lasku toimitetaan erikseen.

Muutoksenhaku

Muutoksenhausta hallintotuomioistuimeen säädetään oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019). Kaivosviranomaisen päätöksestä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta. Kaivoslaki 162 §

Liitteessä 3 olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Sovelletut säännökset

Kaivoslaki (621/2011)
Valtioneuvoston asetus kaivostoiminnasta (391/2012)
Ympäristönsuojelulaki (527/2014)
Vesilaki (587/2011)
Työ- ja elinkeinoministeriön asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista vuosina 2022–2024 (1283/2021)
Valtioneuvoston asetus kaivosturvallisuudesta (1571/2011)
Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa (808/2019)

Lisätietoja

kaivosasiat@tukes.fi tai Maria Kivi puh. 029 5052 132

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti. Allekirjoittajan henkilöllisyyden ja allekirjoituksen ajankohdan voi varmistaa allekirjoitusta klikkaamalla ja asiakirjan aitous voidaan todentaa sähköisesti. Jos asiakirjaa muutetaan jälkikäteen, allekirjoitus ei ole enää kelvollinen. Sähköinen asiakirja on alkuperäiskappale, eikä allekirjoituksen oikeellisuutta voi varmistaa paperitulosteesta. Alkuperäisen sähköisen asiakirjan voi tarvittaessa pyytää Tukesin kirjaamosta.

Liitteet

1. Kaivospiirin kartat
2. Lausunnot ja kaivosyhtiön selitys
3. Valitusosoitus

